

Bijlage: Algemene en artikelsgewijze toelichting bij de Keur

Algemene toelichting

Inleiding

Het waterschap heeft de zorg voor het watersysteem: de veiligheid tegen hoog water en het beheer van grond- en oppervlaktewater. Binnen het beheergebied is het waterschap bevoegd gezag voor integraal waterbeheer en voor het (laten) toepassen van nationale en Europese wetgeving voor waterveiligheid, waterkwantiteit en waterkwaliteit.

Omdat handelingen van derden in de leefomgeving, bijvoorbeeld: bouwwerken, werkzaamheden of activiteiten, daarvoor een risico's met zich mee kunnen brengen, heeft het waterschap een verordenende bevoegdheid. De specifieke verordening voor regulering van handelingen door derden in de omgeving van of met invloed op water, heet Keur.

De Keur van het waterschap heeft een smaller bereik dan het integraal waterbeheer. De keur betreft alleen waterstaatkundig beheer en waterkwantiteitsbeheer, ofwel de waterstaatswerken: tegen hoog water (keringen, sluizen e.d.), voor peilbeheer (waterlichamen, stuwen en gemalen e.d.) en voor het onttrekken en van lozen van hoeveelheden oppervlaktewater en grondwater.

Waterkwaliteitsbeheer is buiten de Keur geregeld in de Waterwet. Wel kunnen in de Keur voorschriften worden opgenomen waardoor de handelingen in of bij waterstaatswerken (passief) dienstig zijn aan andere maatschappelijke doelen en functies. Bijvoorbeeld behoud van de benodigde afmetingen van vaarwegen of het ondersteunen van ecologische waarden voor zover deze beïnvloedbaar zijn door vorm, ligging, afmeting en constructie van de waterstaatswerken.

Er zijn ook waterbeheertaken die buiten het bereik van het waterschap liggen. Zo is Rijkswaterstaat bevoegd gezag voor rijkswateren en zeer diep grondwater en de provincies zijn bevoegd gezag voor specifieke grondwateronttrekkingen.

De Keur bevat in het belang van het waterbeheer, voor het overgrote deel beperkende regelgeving voor activiteiten door derden in de leefomgeving. Daarnaast biedt de Keur mogelijkheden hoe deze activiteiten door derden in de leefomgeving wel uitvoerbaar zijn en verenigbaar zijn of zijn te maken met het belang van water. Meer dan de voorgaande Keur, is deze Keur opgezet vanuit dat perspectief.

Grondslag van de Keur

Om het watersysteem zo optimaal mogelijk te laten functioneren, heeft het algemeen bestuur van het waterschap de bevoegdheid om, op grond van artikel 56 in combinatie met artikel 78 van de Waterschapswet, verordeningen vast te stellen die het nodig acht voor de behartiging van de opgedragen taken. De taken die aan een waterschap worden opgedragen, betreffen – volgens artikel 1 van de Waterschapswet – de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater. Eventueel kan nog de zorg voor andere waterstaatsaangelegenheden worden opgedragen, bijvoorbeeld vaarwegbeheer. Ook de provinciale Waterverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009 en het Reglement Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2008 bepalen de kaders.

Naast voornoemde wet- en regelgeving, die de organisatie van de waterschappen regelt, geven de Waterwet en de daarop gebaseerde regelgeving allerlei bepalingen over de inhoud van het waterbeheer, bijvoorbeeld in de vorm van doelstellingen en concrete normen. De Keur dient tevens ter invulling van deze doelstellingen, te weten:

- a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;

- b. bescherming en/of verbetering van de kwaliteit van watersystemen; en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Deregulering

In 2013 heeft het algemeen bestuur besloten dat de in 2009 vastgestelde Keur diende te worden herzien. Dit naar aanleiding van een door de Rekenkamercommissie uitgebracht onderzoeksrapport en een intern gehouden evaluatie naar het functioneren van de Keur. Om richting te geven aan het proces tot herziening van de Keur heeft het algemeen bestuur in 2013 een beleidsvisie op de Keur ontwikkeld en vastgesteld. Deze beleidsvisie - waarmee ook al enigszins wordt geanticipeerd op de komst van de nieuwe Omgevingswet - is door het college als richtinggevend document gebruikt bij het ontwikkelen van deze nieuwe Keur.

In de beleidsvisie heeft het algemeen bestuur aangegeven een paradigmawijziging voor te staan, van "nee, tenzij" naar "ja, mits". Dit houdt in dat er gebroken is met de gangbare manier van regulering waarbij als uitgangspunt werd gehanteerd: alle handelingen in het watersysteem zijn zonder vergunning verboden. Het uitgangspunt van deze Keur is dan ook 'ja, mits': in beginsel zijn handelingen en/of werken in het watersysteem toegestaan, mits voldaan wordt aan de zorgplicht, tenzij expliciet in deze Keur anders is bepaald. Indien dat laatste het geval is, worden er nadere regels voor die handelingen vastgesteld. Nadere regels zijn voorschriften van een algemene regel of ingeval sprake is van vergunningplicht, de voorschriften verbonden aan de vergunning. Eventueel kan het college nog maatwerk voorschriften opleggen. Daarnaast geldt voor bepaalde handelingen een algeheel verbod waarvan niet kan worden afgeweken.

Door de paradigmawijziging in de nieuwe Keur is tevens een grootschalige dereguleringsslag tot stand gekomen. Voor veel activiteiten, waarvoor voorheen een vergunningplicht gold, geldt nu een lichter regime van zorgplicht, dan wel een algemene regel. Dit betekent in de praktijk een administratieve lastenverlichting voor initiatiefnemers, maar ook voor het waterschap.

Opbouw van deze Keur

De Keur is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen;
- Hoofdstuk 2: Vaststellen van doelcriteria voor de bescherming van het watersysteem;
- Hoofdstuk 3: Mogelijke handelingen in het watersysteem;
- Hoofdstuk 4: Onderhoud aan waterstaatswerken;
- Hoofdstuk 5: Toezicht en handhaving;
- Hoofdstuk 6: Overgangs- en slotbepalingen.

Het is aan het algemeen bestuur van het waterschap om te bepalen welke handelingen op welke wijze gereguleerd worden (via zorgplicht, algemene regel, of vergunningplicht). Het algemeen bestuur heeft dat gedaan door doelcriteria vast te stellen in hoofdstuk 2 van de Keur. Deze doelcriteria worden door het college verder uitgewerkt in uitvoeringsregels en beleidsregels.

Om een initiatiefnemer behulpzaam te zijn bij de vraag of hij voor een handeling een vergunning nodig heeft of niet, heeft het waterschap voor de meest voorkomende handelingen per uitvoeringsregeling de criteria uitgewerkt in stroomschema's. In de stroomschema's staan vragen die eenvoudig met ja of nee beantwoord kunnen worden. Mogelijke uitkomsten zijn:

- er geldt alleen zorgplicht (groen), of
- er geldt een algemene regel met of zonder meldplicht plus zorgplicht (blauw), of
- er geldt een vergunningplicht plus zorgplicht (oranje), of
- er geldt een algeheel verbod (rood).

Aan de hand hiervan kan een initiatiefnemer zelf nagaan wat nodig is om een door hem beoogde handeling te kunnen uitvoeren.

Bij het opstellen van alle regels die bij of krachtens deze Keur worden gesteld, is zo veel mogelijk getracht de aanwijzingen voor de regelgeving te volgen. Echter de manier waarop de uitvoeringsregels zijn opgesteld is nieuw. En hiermee wordt al enigszins voorgesorteerd op de toekomstige digitale ontsluiting van de regelgeving via het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Omdat hiervoor nog geen landelijke modellen beschikbaar zijn, zijn in verband met gewenste digitalisering van de Keur, dus wel concessies gedaan omdat de aanwijzingen voor de regelgeving hier (nog) niet in voorzien. Dit heeft echter geen consequenties voor de rechtszekerheid.

Systeem van deze Keur

Het algemeen bestuur van het waterschap heeft op grond van de Waterschapswet de bevoegdheid om via een verordening handelingen (werken, werkzaamheden of activiteiten) die het watersysteem beïnvloeden, te reguleren. Dat is logisch, omdat het waterschap de zorg over het watersysteem heeft. Op verschillende manieren kan het waterschap een dergelijke handeling reguleren, afhankelijk van de risico's voor het watersysteem die met het uitvoeren van deze handelingen gepaard gaan. Zo zijn er handelingen denkbaar waaraan het waterschap op voorhand geen nadere eisen of voorschriften stelt en het evenmin vooraf toetst, maar alleen in zijn algemeenheid stelt dat de handeling niet mag leiden tot nadelige gevolgen voor het watersysteem. Zo'n handeling valt dan alleen onder de zorgplicht (artikel 3.1 van de Keur).

Het kan ook zo zijn dat er weliswaar een bepaald effect op het watersysteem te verwachten valt, maar dat dit effect niet zodanig groot is dat een individuele toets vooraf noodzakelijk is. Zolang men zich aan bepaalde, algemeen geformuleerde voorschriften houdt, is het risico van de voorgenomen handeling voor het watersysteem acceptabel. Zo'n handeling wordt dan gereguleerd via algemene regels (artikel 3.2 van de Keur) in combinatie met de zorgplicht (artikel 3.1 van de Keur).

In sommige algemene regels is een verplichting opgenomen dat de handeling vooraf moet worden gemeld. Het doen van een melding is in zo'n geval nodig omdat het waterschap vooraf moet nagaan of er bijvoorbeeld geen nadelige effecten zijn te verwachten voor het watersysteem, of omdat de handeling moet worden verwerkt in de Legger of in een peilbesluit. Indien dat nodig is kan het college aan de hand van de melding aanvullend maatwerk voorschriften opleggen.

Bij handelingen waarvan het risico zo groot is dat het watersysteem op een nadelige wijze wordt beïnvloed, wil het waterschap vooraf betrokken zijn en de voorgenomen handelingen toetsen om te bezien welke effecten de handeling kan hebben op het watersysteem. Voor die werken en werkzaamheden geldt een verbod om deze zonder vergunning te verrichten. Door de werken of werkzaamheden vooraf te toetsen, kan het waterschap in een vergunning voorwaarden opnemen waaronder deze handelingen mogen worden verricht. Voor die handelingen is dan dus sprake van een vergunningplicht (artikel 3.3 van de Keur).

Tot slot kunnen er werken of werkzaamheden zijn die het waterschap in zijn geheel niet toestaat. Dit komt zeer zelden voor omdat voor bijna elke soort handeling er wel voorwaarden zijn te bedenken die het risico van de voorgenomen handeling minimaliseren of beheersen. Maar, voor sommige handelingen kan dat niet. Dan geldt er een algeheel verbod (artikel 3.4 van de Keur).

Kaarten

In de Keur en de uitvoeringsregels wordt op meerder plaatsen verwezen naar kaartnummers, die onderdeel zijn van de bij deze Keur behorende set keurkaarten, dan wel de Legger.

De kaarten zijn vastgesteld door het algemeen bestuur en dienen om de reikwijdte van de regels aan te geven. Zo zijn op de kaarten bijvoorbeeld zones of gebieden aangegeven waarop specifieke regels van toepassing zijn. De kaarten zijn te vinden in bijlage 5 bij de Keur.

De kaarten zijn uitsluitend digitaal te raadplegen via de site van het waterschap (www.hdsr.nl) of via www.wetten.nl. Gezien de omvang en het detailniveau van sommige kaarten, als ook de landelijke eisen om dit soort informatie digitaal te ontsluiten, heeft het waterschap er voor gekozen geen papieren versie van de kaarten af te drukken. Indien een initiatiefnemer de digitale kaarten niet kan raadplegen, dan kan bij het waterschap een uitsnede van de betreffende kaart worden opgevraagd.

Het merendeel van de kaarten maakt onderdeel uit van de Legger. Leggers bevatten op grond van de Waterwet en de Waterschapswet, alleen informatie met betrekking tot het profiel van een waterstaatswerk en de onderhoudsverplichtingen. Het waterschap kent een viertal leggers voor oppervlaktewateren en waterkeringen (zie hieronder). Deze kaarten worden door het algemeen bestuur vastgesteld en geven de reikwijdte van de regels aan. Deze kaarten maken evenwel formeel deel uit van de Legger en niet van de Keur.

Tenslotte bestaat de kaartenset nog uit enkele kaarten die door andere overheden zijn vastgesteld en waarover het waterschap dus geen zeggenschap heeft. Ook deze kaarten geven de reikwijdte van de regels aan. In plaats van te verwijzen naar het bestuursorgaan dat de desbetreffende kaart vastgesteld, heeft het waterschap deze kaarten ter informatie opgenomen in de kaartenset. Omdat het waterschap geen zeggenschap heeft over deze kaarten, kan bij het waterschap geen bezwaar worden gemaakt tegen de informatie op deze kaart.

Legger(s)

In de Keur wordt op diverse plaatsen verwezen naar de Legger. Dit is kort gezegd een openbaar register waarin het waterschap onderhoudsverplichtingen oplegt en de vereiste onderhoudstoestand (profiel) van waterstaatswerken bepaalt, inclusief beschermingszones. Zo is in artikel 5.1 van de Waterwet bepaald dat het waterschap een Legger moet vaststellen waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. Daarnaast is in artikel 78 van de Waterschapswet bepaald dat het waterschap een Legger moet opstellen waarin onderhoudsplichtigen worden aangewezen en onderhoudsverplichtingen worden opgelegd.

In de tekst wordt steeds verwezen naar de Legger, maar eigenlijk heeft het waterschap vier leggers, te weten:

- Legger oppervlaktewateren
- Legger regionale waterkeringen
- Legger van de primaire waterkeringen langs de Gekanaliseerde Hollandse IJssel met bijbehorende kunstwerken
- Legger van de primaire waterkeringen langs de Neder-Rijn en Lek met daartoe behorende kunstwerken

Afhankelijk van het onderwerp van een betreffende uitvoeringsregel, kan worden bepaald welke Legger is bedoeld. De initiatiefnemer kan de Leggers raadplegen via de site van het waterschap (www.hdsr.nl) of via www.wetten.nl.

De Keur, de algemene (uitvoerings-) regels, en de beleidsregels worden samen met de Legger ook wel aangeduid als het keurkwartet.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1.1 – Begripsomschrijvingen

In deze Keur is een uitgebreide lijst met in de Keur, de uitvoeringsregels en de beleidsregels gehanteerde begrippen opgenomen zodat de Keur een zelfstandig leesbaar document is.

Artikel 1.2 – Hoofdelijke aansprakelijkheid

In het eerste lid wordt er op gewezen dat verplichtingen volgend uit deze Keur rusten op de eigenaar en/of gebruikers, bijvoorbeeld als er sprake is van een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht, dan wel op de initiatiefnemer van een handeling. Veelal is immers niet de eigenaar, maar de feitelijke gebruiker van de grond of de initiatiefnemer degene die bij machte is aan die verplichtingen te voldoen of die bij de voldoening aan die verplichtingen is gebaat. Indien een overtreding van de Keur wordt geconstateerd zal het waterschap per geval bepalen wie hierop moet worden aangesproken.

Artikel 2.1 – Doelcriteria

In dit artikel, en meer specifiek in de volgende artikelen, is de verordenende bevoegdheid van het algemeen bestuur beschreven en de opdrachtverlening aan het college tot verdere uitwerking. Deze artikelen hebben vooral interne werking en dienen voor de bevoegdheidsverdeling tussen het algemeen bestuur en het college. Het algemeen bestuur heeft op hoofdlijnen bepaald wat de doelcriteria zijn waar de Keur van het waterschap aan moet voldoen. De doelcriteria zijn afgeleid uit bestaande wet- en regelgeving en eigen beleid van het waterschap - zoals het Waterbeheerplan - en hangen samen met aspecten als: risico inschatting, veiligheidsaspecten, de bestaande dimensionering en capaciteit van het waterstaatswerk in relatie tot de normale werking en de werking in geval van piekbelasting van het systeem, de mogelijkheid om onderhoud te kunnen uitvoeren, de bestaande en gewenste waterkwaliteit en/of de mogelijkheden voor maatschappelijk medegebruik.

De doelcriteria zijn voor de onderdelen oppervlaktewater, waterkeringen en grondwater, uitgewerkt in specifieke criteria (artikelen 2.3 t/m 2.5 van de Keur). Het is aan het college om deze uitgangspunten verder uit te werken voor concrete handelingen in het watersysteem. Dit is gedaan in de in de uitvoeringsregels, met name in de daarin opgenomen stroomschema's. Hierin is aan de hand van toepassingscriteria de afwegingen gemaakt of een activiteit kan worden toegestaan of niet.

Artikel 2.2 – Algemene doelcriteria

Voor handelingen die betrekking hebben op oppervlaktewater, waterkeringen en/of grondwater, heeft het algemeen bestuur eerst algemene doelcriteria vastgesteld.

Voorbeelden hiervan zijn:

- de kwaliteit van oppervlaktewater mag niet verslechteren;
- de mogelijkheid tot maatschappelijk medegebruik moet in stand blijven;
- de veiligheid moet gewaarborgd blijven;
- de taakuitoefening van het waterschap mag niet worden belemmerd;
- de in het waterstaatswerk moet in goede toestand worden achtergelaten.

Deze algemene criteria worden in de volgende artikelen verder uitgewerkt.

Artikel 2.3 – Specifieke doelcriteria bij oppervlaktewater

Voor handelingen bij oppervlaktewater zijn specifieke doelcriteria vastgesteld.

Artikel 2.4 – Specifieke doelcriteria bij waterkeringen

Voor handelingen bij waterkeringen zijn specifieke doelcriteria vastgesteld.

Artikel 2.5 – Specifieke doelcriteria bij grondwater

Voor handelingen bij grondwater zijn specifieke doelcriteria vastgesteld.

Artikel 2.6 - Toepassingscriteria

In dit artikel verleent het algemeen bestuur opdracht aan het college om de in bovenstaande artikelen geformuleerde doelcriteria uit te werken in de uitvoeringsregels en beleidsregels.

Artikel 3.1 - Zorgplicht

De zorgplicht is het eerste instrument om handelingen in, aan, boven en onder watersystemen en hun beschermingszones te reguleren. Met deze zorgplicht wordt recht gedaan aan het 'ja, mits'-uitgangspunt. De handelingen zijn toegestaan, mits er voldoende zorg in acht is genomen. Op basis van deze zorgplicht krijgt eenieder de verantwoordelijkheid om bij het uitvoeren van handelingen voldoende zorg voor het functioneren van het watersysteem en de beschermingszones in acht te nemen.

Het waterschap gebruikt de zorgplicht bovendien als vangnet om te kunnen optreden tegen handelingen waarin daadwerkelijk schade is of dreigt te worden toegebracht aan het watersysteem. De zorgplicht moet dus altijd worden nageleefd.

Per specifieke uitvoeringsregel is in de stroomschema's aangegeven voor welke handelingen alléén de zorgplicht van toepassing is en voor welke handelingen de zorgplicht geldt, naast een algemene regel of vergunningplicht.

Dit artikel geldt ook als iemand nalaat om iets te doen, wat hij wel zou moeten doen of wat binnen zijn macht ligt, en waarvan hij redelijkerwijs kan vermoeden dat dit tot schade zal gaan leiden aan het watersysteem. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het niet tijdig uitvoeren van onderhoud aan een oever waardoor erosie optreedt, dat bij niet ingrijpen kan leiden tot schade aan een achterliggende dijk.

Artikel 3.2 - Algemene regels

Algemene regels vormen het tweede instrument om handelingen te reguleren. Er is pas gekozen voor een algemene regel, wanneer alleen de zorgplicht voor de betreffende handeling onvoldoende bescherming biedt voor het functioneren van het watersysteem. Het is, vanwege geografische verschillen, mogelijk dat voor een handeling slechts in bepaalde gebieden sprake is van een algemene regel. In de algemene regels worden concrete voorschriften opgenomen waaraan bij de handeling moet worden voldaan. De handelingen waarvoor algemene regels gelden zijn toegestaan, mits aan alle voorschriften wordt voldaan. De initiatiefnemer heeft daarbij de zorgplicht om na te gaan of het naleven van de voorschriften in het specifieke geval voldoende is om nadelige effecten voor het watersysteem te voorkomen.

Een van de voorschriften van de algemene regels kan zijn dat de handeling vooraf moet worden gemeld aan het waterschap. Dit is niet altijd het geval. Een meldplicht is alleen opgenomen wanneer: (1) toezicht op de naleving door het college noodzakelijk wordt geacht of (2) het noodzakelijk is om veranderingen van het watersysteem in de Legger en beheerregister en/of peilbesluit op te nemen. Om het toezicht goed te kunnen uitoefenen is het belangrijk dat de melding tijdig, dat wil zeggen met in achtneming van de termijn die daarvoor is bepaald in de betreffende algemene regel, wordt ingediend. Per geval kan de indieningstermijn verschillen.

Per specifieke uitvoeringsregel is in de stroomschema's aangegeven voor welke handelingen naast de zorgplicht, ook een algemene regel geldt.

Artikel 3.3 – Vergunningplicht

De vergunningplicht is het derde instrument in de Keur om handelingen te reguleren. In deze Keur is alleen gekozen voor een vergunningplicht, wanneer toetsing van de plannen voorafgaand aan de uitvoering van de handeling, noodzakelijk is. De vergunningplicht beperkt zich derhalve tot de handelingen die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het functioneren van het watersysteem. Het is vanwege geografische verschillen mogelijk dat voor een handeling slechts in bepaalde gebieden sprake is van een vergunningplicht. De wijze waarop vergunningaanvragen worden beoordeeld, is vastgelegd in beleidsregels.

Bij het uitvoeren van de handeling moet initiatiefnemer de voorschriften in de vergunning naleven. De initiatiefnemer heeft daarbij de zorgplicht om na te gaan of het naleven van de voorschriften in het specifieke geval voldoende is om nadelige effecten voor het watersysteem te voorkomen.

Per specifieke uitvoeringsregel is in de stroomschema's aangegeven voor welke handelingen naast de zorgplicht, ook een vergunningplicht geldt.

Artikel 3.4 – Keuzevrijheid

De initiatiefnemer kan aan de hand van het stroomschema keuzes maken in de manier van uitvoering van de voorgenomen handeling, waarmee de uitkomst kan worden beïnvloed. Door een bouwplan of voorgenomen handeling aan te passen, kan het doorlopen van het stroomschema een andere uitkomst geven. De uitkomst kan dan bijvoorbeeld zijn zorgplicht of een algemene regel, in plaats van een vergunningplicht.

Verder heeft de initiatiefnemer de vrijheid, tenzij in dit document anders is aangegeven, om gecombineerde handelingen te splitsen of samen te voegen. De basis hiervoor ligt in artikel 3.4 van de Keur. Als een voorgenomen project uit meerdere handelingen bestaat waarbij voor één of meer van de handelingen een vergunningplicht geldt, dan kan de initiatiefnemer voor dat project een gecombineerde vergunning aanvragen, waarin dus ook de handelingen worden opgenomen waarvoor een algemene regel bestaat. Indien in een specifieke uitvoeringsregel is aangegeven dat het doen van een gecombineerde aanvraag niet is toegestaan, dan geldt de keuzevrijheid niet.

Artikel 3.5 – Algeheel verbod

Het vierde en laatste instrument in de Keur om handelingen te reguleren, is het algeheel verbod. Voor deze handelingen geldt een harde nee. Dit betekent dat het niet mogelijk is deze handeling te verrichten, ook niet met een vergunning. Van dit algeheel verbod is sprake bij grote risico's voor het functioneren van het watersysteem, die onvoldoende kunnen worden gereguleerd via een algemene regel of vergunningplicht. Bij deze handelingen zijn de risico's dus niet beheersbaar te maken. Hierbij moet onder bepaalde omstandigheden worden gedacht aan het beweiden van de waterkering, of het ploegen of bemesten van gronden binnen de zone van het waterstaatswerk, of het hebben van explosiegevaarlijk materiaal of het hebben van een explosiegevaarlijke inrichting binnen de zone van het waterstaatswerk of de beschermingszone van de waterkering. Wanneer een algeheel verbod geldt is terug te vinden in de stroomschema's.

Artikel 3.6 – Verbod bij calamiteiten

Met artikel 2.6 heeft het college de mogelijkheid om in geval van een calamiteit een verbod in te stellen. Het college kan dan bijvoorbeeld in een periode van droogte verbieden oppervlaktewater of grondwater te onttrekken. Ook kan bijvoorbeeld een tijdelijk vaarverbod worden ingesteld. Naast de bepaling in de Keur zijn in de Waterwet (artikelen 5.28 tot en met 5.32) regels gesteld omtrent het gevaar voor waterstaatswerken. Deze artikelen geven de

waterbeheerder ruime bevoegdheden. Indien een calamiteit zich voordoet en het college gebruik maakt van een van de bevoegdheden uit artikel 2.6, zal dit duidelijk aan de betrokkenen bekend worden gemaakt.

Artikel 3.7 – Vrijstelling beheer door het waterschap

Indien het waterschap handelingen uitvoert, zoals het verrichten van onderhoud, dan hoeft hij daarvoor geen vergunning aan zichzelf te verlenen of een melding te doen. Voor grotere werken of de aanleg van nieuwe werken zal het waterschap in sommige gevallen op grond van de Waterwet wel een projectplan moeten opstellen, waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is. Bij het uitvoeren van de werken zal het waterschap uiteraard wel zoveel mogelijk rekening houden met de regels op grond van de Keur.

In het artikel wordt een uitzondering gemaakt voor grondwateronttrekkingen die door of in opdracht van het waterschap worden verricht. Vanwege de effecten die dit heeft of kan hebben, geldt hiervoor geen vrijstelling en dient ook het waterschap hiervoor over een vergunning te beschikken.

Artikel 3A.1 Vergunning gemotoriseerd varen in oppervlaktewaterlichamen

Naast het water(systeem)beheer is het waterschap ook verantwoordelijk voor het vaarwegbeheer en het nautisch beheer op specifiek aangewezen vaarwegen. Deze vaarwegen zijn aangegeven op kaart 4. Daarnaast is het waterschap bij provinciaal besluit van 1992 ook nautisch bevoegd gezag voor oppervlaktewaterlichamen die niet op deze kaart staan en waarvan het nautisch beheer niet bij een ander bestuursorgaan berust. Onder vaarwegbeheer wordt verstaan de aanleg en instandhouding van infrastructurele voorzieningen die nodig zijn voor gebruik van het water door de scheepvaart. Onder nautisch beheer wordt verstaan het reguleren van de scheepvaart op basis van de Scheepvaartverkeerswet.

In dit hoofdstuk wordt onder vaarwegen verstaan aangewezen vaarwegen en overig vaarwater, te weten: Oude Rijn (Oost), Dubbele Wiericke, Enkele Wiericke, Grecht, Gekanaliseerde Hollandsche IJssel (inclusief Doorslag), Enge IJssel, Kromme IJssel, Kromme Rijn, Leidsche Rijn, Korte Linschoten, Lange Linschoten, Montfoortse vaart en de Jaap Bijzerwetering.

Het waterschap is bezig invulling te geven aan het vaarweg- en nautisch beheer door het opstellen van verkeersbesluiten. Op dit moment zijn die besluiten nog niet gereed, althans nog niet volledig gebiedsdekkend. Om te voorkomen dat met het vaststellen van de nieuwe Keur er ten opzichte van de oude keur geen regels meer zouden gelden voor het varen en het innemen van een ligplaats, is deze overgangsregeling opgenomen. De inhoud ervan is grotendeels overgenomen uit de keur Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009. Dit heeft als consequentie dat voor het varen nog een vergunningplicht geldt (nee, tenzij-benadering). Dit in afwijking van de "ja, mits-benadering" elders in deze nieuwe Keur.

In het eerste lid is bepaald dat het in principe verboden is in een oppervlaktewaterlichaam te varen met een door een motor aangedreven vaartuig. Dit verbod geldt niet als het betreffende oppervlaktewater is aangewezen als vaarweg. De vaarwegen en overige vaarwateren binnen het beheergebied van het waterschap zijn afgebeeld op kaart 4. In het tweede lid is bepaald dat voor het gemotoriseerd varen op de Kromme Rijn en de Enkele Wiericke een vergunningplicht geldt.

In het derde lid is een uitzondering gemaakt voor het uitvoeren van onderhoud. Baggeren en maaien van watergangen wordt vaak vanaf het water uitgevoerd met een door een motor aangedreven vaartuig. Omdat deze werkzaamheden van tijdelijke aard zijn en in het belang van de waterhuishouding en waterkwaliteit, heeft het waterschap hiervoor een uitzondering willen maken op de anders geldende verbod om in een oppervlaktewaterlichaam te varen met een door een motor aangedreven vaartuig.

Artikel 3A.2 Absoluut verbod

Op kaart 4 staan de vaarwegen aangegeven in beheer bij het waterschap. Het waterschap voert hier het vaarwegbeheer uit en in sommige gevallen ook het nautisch beheer. Om het vaarverkeer in goede banen te leiden is het verboden in een aangewezen vaarweg een ligplaats in te nemen op een plaats die daar niet voor bestemd en ingericht is. Onder het innemen van een ligplaats wordt verstaan het aanmeren of 'voor anker' liggen. Dit is alleen toegestaan op daartoe aangewezen plaatsen.

Artikel 4.1 – Onderhoudsplicht algemeen

Onderhoudsplichtigen worden ingevolge artikel 78, tweede lid, Waterschapswet aangewezen in de legger. De Keur legt de basis hiervoor door als onderhoudsplichtigen aan te wijzen degenen die in de Legger tot het plegen van gewoon of buitengewoon onderhoud zijn vermeld. Over het algemeen zal die aanwijzing niet naar een individu geschieden, maar een categorie personen betreffen, bijvoorbeeld de aangelanden of kadastraal eigenaren van de aan het waterstaatswerk en beschermingszone grenzende percelen. Door het bepaalde in dit artikel geeft de Legger de reikwijdte van de bepalingen van de Keur aan. Bovendien wordt hiermee de onderhoudsverplichting geregeld voor nieuwe situaties die nog niet in de Legger zijn verwerkt.

Artikel 4.2 – Onderhoudsplicht overige waterkeringen en zomerkaden, met daarin gelegen waterkerende kunstwerken

Voor overige waterkeringen en zomerkaden, met daarin gelegen waterkerende kunstwerken, geldt een soortgelijke onderhoudsplicht als in artikel 4.1 in het algemeen is bepaald voor waterstaatswerken. Het enige verschil is dat de eigenaar van een waterkerend kunstwerk of een waterkering van de categorie "zomerkade" of "overige waterkering", uitsluitend verantwoordelijk is voor het gewoon onderhoud van het gedeelte van de waterkering gelegen op zijn eigendom. Het buitengewoon onderhoud wordt in afwijking tot artikel 4.1 gedaan door het waterschap.

Artikel 5.1 - Schouw

Met de schouw wordt bedoeld de uitoefening van toezicht op naleving van onderhoudsbepalingen. Dit artikel betreft met name de schouw op het onderhoud aan waterkeringen en oppervlaktewaterlichamen, veelal voorgeschreven in de Legger. Het aantal malen dat per jaar de schouw wordt uitgevoerd, is in de Keur niet geregeld. Dat wordt ter nadere vaststelling aan het college overgelaten.

Artikel 5.2 – Aanwijzing toezichthouders

Op grond van dit artikel wijst het college toezichthoudende ambtenaren aan als bedoeld in artikel 5.11 Algemene wet bestuursrecht. Afdeling 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht bevat bepalingen omtrent de bevoegdheden van deze toezichthouders.

Artikel 5.3 – Strafbepalingen

In artikel 81 Waterschapswet is bepaald welke maximumstraf op overtreding van de Keur kan worden gesteld. In deze Keur is deze maximumstraf opgenomen (drie maanden hechtenis of een geldboete van de tweede categorie als genoemd in artikel 23 Wetboek van Strafrecht). Deze strafmaat geldt voor iedere overtreding van de keur of de daarop gebaseerde uitvoeringsregels, met uitzondering van het bepaalde in artikel 2.6, lid 2. Deze strafbepalingen staan verder los van het bestuursrechtelijk instrumentarium waarover het college in geval van overtreding van de Keur kan beschikken. Naast het opleggen van een geldboete kan het college ook met behulp van bestuursdwang of een last onder dwangsom zorgen dat een overtreding van de regels ongedaan wordt gemaakt.

Artikel 6.1 – Bestaande situaties en vergunningen

Het eerste lid van dit artikel regelt dat werken die vóór inwerkingtreding van de nieuwe Keur conform een algemene regel of met vergunning zijn aangebracht of als zodanig worden beschouwd rechtsgeldig te zijn aangebracht, ook onder de nieuwe Keur worden toegestaan. Met het tweede lid is geregeld dat als de regels ten opzichte van voorheen worden versoepeld, dit ook doorwerkt voor handelingen waarvoor in het verleden strengere voorschriften golden. De strengere voorschriften uit een algemene regel of vergunning worden dan in sommige gevallen vervangen door de nieuwe, minder strenge, voorschriften.

Artikel 6.2 – Keurkaart overige waterkeringen en zomerkaden, met daarin gelegen waterkerende kunstwerken

Voor de categorie overige waterkeringen en zomerkaden, met daarin gelegen waterkerende kunstwerken waarvoor nog geen Legger is vastgesteld, is bij deze Keur aangegeven wat voor die waterkeringen als waterstaatswerkzone en beschermingszone geldt. In bestaande Leggers worden deze begrippen ook gehanteerd. Voor de betreffende kaart wordt verwezen naar kaart 15 c en e. Op termijn zal deze kaart worden opgenomen in een Legger.

Artikel 6.3 – Inwerkingtreding

De Keur treedt in werking op een later te bepalen tijdstip. De reden hiervoor is dat er achter de schermen een en ander moet worden aangepast alvorens met de nieuwe Keur kan worden gewerkt. Er is met name tijd nodig voor het digitaliseren van de Keur en het opnieuw inrichten van het loket voor het digitaal indienen van een melding of een vergunningaanvraag.

In het tweede lid staat de citeertitel. Dit is belangrijk om spraakverwarring te voorkomen. Door de citeertitel te gebruiken weet iedereen welke (versie van de) Keur wordt bedoeld.
